

Miljøverndepartementet
Postboks 8013 Dep.
0030 OSLO

Høringsuttalelse til utkast til lov om naturområder i Oslo og nærliggende kommuner (marka)

Miljøverndepartementet har sendt utkast til ny markalov på høring. Fylkesmannen ber om at loven omfatter et forbud mot større landbruksinngrep som landbruksveier, landbruksbygninger og masseuttak. Slike tiltak må underlegges bestemmelser om dispensasjon. Videre ber vi om at det utarbeides klare føringer for håndtering av eksisterende bebyggelse i marka. Vi foreslår også enkelte justeringer og presiseringer tilknyttet flere av bestemmelsene, primært for å unngå uklarheter og legge best mulig til rette for en enhetlig oppfølging og praksis.

Miljøverndepartementet har ved brev av 26. juni 2007 sendt utkast til ny markalov på høring.

Innledningsvis vil Fylkesmannen i Buskerud slutte seg til at det utarbeides en egen markalov ut fra områdenes unike kvaliteter som friluftsområde for store befolkningskonsentrasjoner.

Vi har gått igjennom lovutkastet og vil med dette knytte noen kommentarer til enkelte sentrale tema og til bestemmelsene.

Skogsdrift

Fylkesmannen slutter seg til at selve skogsdrifta fortsatt bør styres gjennom markaforskriften etter skogbruksloven (forskrift om skogbehandling og skogsdrift for Marka). Forskriften bør imidlertid revideres i lys av den nye skogbruksloven og forskrift om bærekraft i skogbruket. Markaforskriften bør vurderes hjemlet både i skogbruksloven og den nye markaloven. Markaloven bør inneholde overordnede mål også for skogsdriften.

Vi foreslår at større landbruksinngrep som landbruksveier, masseuttak tilknyttet landbruk og landbruksbygninger blir underlagt det generelle byggeforbudet, slik at denne type inngrep vil kreve dispensasjon. Vi utdyper dette under våre kommentarer til § 4.

Eksisterende bebyggelse

Lovutkastet er tydelig på at ny hyttebebyggelse ikke skal være tillatt. Utfordringen i mange kommuner er imidlertid først og fremst knyttet til den eksisterende bebyggelsen i marka.

Fylkesmannen ber om at det som en del av lovarbeidet blir gitt tydeligere føringer for hvordan eksisterende bebyggelse skal håndteres. I Buskerud er det for eksempel et stort antall eldre, små, enkle og tidstypiske hytter. Det er en rekke søknader om dispensasjon der eksisterende hytter ønskes oppgradert, utvidet eller erstattet av en ny og større hytte, ofte av en helt annen type. Det enkelte tiltaket vil ofte i seg selv ha små konsekvenser, men i sum og over tid vil dette kunne endre landskapets karakter og øke graden av gjenbygging.

For å sikre en enhetlig praksis og håndtering av eksisterende bebyggelse på tvers av kommune- og fylkesgrensene, må det som en del av lovarbeidet utarbeides klarere føringer for slike tiltak.

§ 2 Geografisk avgrensning

Fylkesmannen har ingen konkrete merknader til lovutkastet på dette punktet. Vi anser imidlertid at videre forvaltning av marka kun bør ha en markagrense å forholde seg til. Det bør derfor tas sikte på en samlokalisering av grensen for skogbruksforskriftens virkeområde og markalovens virkeområde.

§ 3 Myndighet etter loven

Fylkesmannen har ingen motforestillinger til at kommunene skal være lokal myndighet for behandling av saker tilknyttet etablering av idrettsanlegg, stier og løyper og dispensasjoner slik lovutkastet legger opp til. Dette forutsetter imidlertid meget tydelige rammer og kriterier for hva slags type anlegg som kan aksepteres og klare føringer for å sikre en enhetlig oppfølging på tvers av kommunegrensene.

Fylkesmannen i Buskerud tar til etterretning at Fylkesmannen i Oslo og Akershus er gitt myndighet etter loven, blant annet som klageinstans for kommunale vedtak, jfr. § 11. Vi forutsetter at det innhentes uttalelser fra det berørte fylkesmannsembetet før vedtak fattes.

I § 3 punkt b er også Fylkesmannen (generelt) angitt å ha myndighet etter loven. Ut fra foreliggende høringsutkast er det noe vanskelig å se på hvilke områder Fylkesmannen er gitt direkte myndighet.

§ 4 Forbud mot bygge- og anleggstiltak, planlegging mv.

I lovutkastet fastsettes det at marka er landbruks-, natur- og friluftsområde (LNF-område). Det er ikke tillatt med annen bygge- og anleggsvirksomhet enn den som har direkte tilknytning til landbruk. Fylkesmannen vil imidlertid anbefale at markaloven omfatter landbruksinngrep som større landbruksveier, landbruksbygninger og masseuttak tilknyttet landbruk. Slike tiltak bør omfattes av bygge- og anleggsforbudet slik at de må behandles som dispensasjonssaker. Det vil kunne være aktuelt med egne føringer for behandlingen av denne type saker.

Vi vil som et minimum be om at loven fastsetter byggeforbudssoner langs vassdrag med forbud mot spesielt angitte landbrukstiltak, som § 81 (driftsbygninger i landbruket), landbruksveier og masseuttak tilknyttet landbruk. Dette er inngrep som i stor grad vil kunne redusere opplevelsese- og friluftsverdier i sårbare og attraktive vassdragsområder. Noen av markas mest attraktive områder for friluftsliv ligger nettopp i tilknytning til vassdragene. Vi minner om at store deler av marka omfattes av rikspolitiske retningslinjer for vernede vassdrag. Byggeforbudet vil føre til at det gjøres grundige vurderinger av alternativ lokalisering.

Videre er det viktig å sikre like bestemmelser langs vassdragene på tvers av kommunegrensene. I Buskerud har Fylkesmannen gjennom behandling av kommuneplaner hatt fokus på at det langs vassdrag i viktige friluftsområder skal fastsettes byggeforbudssoner for å gi vassdragsbeltene et forsterket vern mot inngrep. Ringerike kommune har i sin nye kommuneplan innført et forbud mot nærmere angitte landbrukstiltak langs vassdrag i LNF-områdene. Forbudet er hjemlet i plan- og bygningslovens § 20-4 2. ledd bokstav f.

Fylkesmannen ber om at siste ledd i § 4 justeres slik at bestemmelsen ikke er til hinder for å regulere spesielt verdifulle naturområder til spesialområde naturvernomsråde.

§ 5 Idrettsanlegg

I bestemmelsen står det at det skal legges vekt på det nasjonale eller regionale behovet ved etablering av nye idrettsanlegg i marka. I kommentarene til bestemmelsen ser det ut til at en tildeling av en internasjonal tevling vil kunne utløse et slikt behov. I den grad nye idrettsanlegg skal kunne etableres i marka, må det kunne vises til svært tungtveiende grunner og hensynet til allmenne interesser må stå sentralt. Tildeling av en internasjonal tevling vil etter vår oppfatning kunne gi en noe lettvindt innfallsport til etablering av slike anlegg.

§ 6 Tilrettelegging for ferdsel, stier og løyper, inngrepstillatelse

Fylkesmannen anser at bestemmelsen i lovutkastet er noe uklar med hensyn til hvem som skal gi tillatelse til anlegging av stier og løyper. Etter 1. ledd ser det ut til at det er kommunen, mens det etter 3. ledd ser ut til at også Fylkesmannen i Oslo og Akershus kan gi slik tillatelse.

§ 7 Offentlig infrastruktur

I marka i Buskerud kommer det fra tid til annen henvendelser fra hytteeiere og hyttefelt som ønsker fremføring av strøm. Begrepet "offentlig infrastruktur" i lovutkastet bør presiseres slik at det ikke er tvil om at også private initiativ og utbygging av strømmettet fanges opp av loven. Videre bør det fremkomme av kommentarene at også strømkabler (som graves ned) omfattes av § 7. Ledninger blir ofte forbundet med stolper og luftstrekk. Selv om selve strømfremføringen skjer uten landskapsinngrep, vil økt bruk av lys i hytter og hyttefelt kunne påvirke rekreasjons- og opplevelsesverdien i områder som mange ønsker mest mulig urørt.

§ 10 Dispensasjoner

I lovutkastet står det blant annet at dispensasjon bare kan gis dersom "fordelene ved å gi dispensasjon etter en samlet vurdering anses for å være klart større enn ulempene for friluftslivet, naturmiljøet eller de allmenne interesser."

Fylkesmannen ber om at det i bestemmelsen settes enda klarere rammer for når dispensasjon skal kunne gis og hva som skal vurderes i den enkelte sak. Fylkesmannen i Buskerud har erfart at det er en stor variasjon i bruken av dispensasjonsbestemmelsen i dagens plan- og bygningslov, spesielt tilknyttet tolkningen av "særlige grunner". Praksis i enkelte kommuner har for eksempel ofte vært at kravene til særlige grunner anses oppfylt dersom de maksimale hyttestørrelser som er angitt i kommuneplanens retningslinjer, blir ivaretatt ved hytteutvidelser eller ved oppføring av erstatningshytter.

I områder med nasjonale interesser er det spesielt viktig å utforme bestemmelsen om dispensasjon på en måte som sikrer en lik forståelse og behandling. Fylkesmannen mener at det blant annet må tydeliggjøres i bestemmelsen at fordelene ved tiltaket skal vurderes ut fra

allmenne interesser og de forhold som loven skal fremme, og ikke kun være en fordel for tiltakshaver. Dette er viktig dersom loven er ment å skulle stramme inn tidligere dispensasjonspraksis.

§ 12 Særskilt vern

Fylkesmannen slutter seg til forslaget om at enkelte områder kan vernes som friluftslivs-områder. Dette forutsetter imidlertid at det utarbeides klare føringer for hvilke kriterier som skal legges til grunn for at et område skal kunne vernes.

Med hilsen

Kirsti Kolle Grøndahl
Fylkesmann

Øivind Holm
Avdelingsdirektør

Saksbehandler på miljøvernavdelingen: Lise Økland
Saksbehandler på landbruks- og næringsavdelingen: Rune Groven

Kopi:
Fylkesmannen i Oslo og Akershus
Fylkesmannen i Oppland
Fylkesmannen i Østfold
NVE Region sør
Buskerud fylkeskommune
Ringerike kommune
Hole kommune
Lier kommune
Røyken kommune
Oslo og omland friluftsråd